

Atıfta Bulunmak İçin / Cite This Paper: Tetik, N. (2019). “Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi: İnönü Üniversitesi Örneği”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3): 2755-2774.

Geliř Tarihi / Received Date: 18.12.2018

Kabul Tarihi / Accepted Date: 07.03.2019

Araştırma Makalesi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Nevzat TETİK

İnönü Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

ntetik44@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3152-8217

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin finansal bilgi, tutum ve okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve artırılması için yapılması gerekenlerin araştırılmasıdır. Bu amaçla İnönü Üniversitesi öğrencilerine bir anket uygulaması yapılmış ve öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri farklı demografik özellikleri ile karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Ayrıca, frekans yüzde dağılımı ve korelasyon analizi yapılmıştır. Ankette üniversitede okuyan 502 öğrenciden oluşan bir örneklem kullanılmış; farklı fakültelerde okuyan öğrenciler ile erkek-bayan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi karşılaştırmaları yapılmış ve öğrenci ailelerinin eğitim durumlarının öğrencilerin finansal okuryazarlıklarına etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; İnönü Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesi beş tam puan üzerinden 3,028 puandır. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin bayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili temel ekonomi ve finans bilgisine sahibi oldukları, en az bilgiye sahip oldukları alanın ise yatırım konusu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin güncel ekonomi haberlerini takip etme konusundaki puan ortalamalarının düşük seviyelerde olduğu belirlenmiştir. Korelasyon analizi sonucunda finansal okuryazarlık düzeyini en fazla etkileyen faktör, yatırım bilgi düzeyi faktörü olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Bilgi, Finansal Eğitim, Üniversite Öğrencileri

INVESTIGATION OF FINANCIAL LITERACY LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS: INONU UNIVERSITY EXAMPLE

Abstract

The aim of this study is to investigate what to do for determining and increasing the level of financial information, attitudes and literacy of university students. For this purpose, a questionnaire was applied to the students of Inonu University and their financial literacy levels were examined comparatively with their different demographic characteristics. Also, frequency percentage distribution and correlation analysis were performed. In the survey a sample of 502 students studying at the university was used; the financial literacy level of students in different faculties and male and female students were compared and the effect of education level of students' families on financial literacy of students was investigated. According to the research results; the financial literacy level of Inonu University students is 3,028 points over the five full points. It is determined that the level of financial literacy of male students is higher than the female students, the students have the basic knowledge of finance and economy about financial literacy, and the field where they have the least knowledge is the subject of investment. In addition, it is determined that the average score of the students in following the current economic news is in low levels. As a result of the correlation analysis, it is found that the factor that most affect the financial literacy level is the investment information factor.

Keywords: Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Education, University Students

1. GİRİŞ

Finansal okuryazarlığın tanımı konusunda literatürde herkesimin kabul ettiği bir ortak anlayış bulunmamaktadır. Finansal okuryazarlık en kısa anlamı ile bireylerin sahip oldukları fonları rasyonel şekilde kullanabilme kabiliyetidir (Şafak, 2015: 40). Finansal okuryazarlık kavramı, özellikle 2008 ABD kaynaklı küresel finansal krizin etkisiyle tüm dünyada ilgi odağı haline gelmiştir. Ayrıca son yıllarda artış gösteren finansal krizler ve iflaslar, dijital finansal ürün ve hizmetlerin sayısının ve karmaşıklığının artmasıyla birlikte yükseliş kaydeden finansal dolandırıcılıklar, ülke nüfus oranlarının nispi artışına karşın düşen tasarruf oranları gibi nedenler, bilinçli finansal okuryazarlığın önemini artıran gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda gelişmiş veya gelişmekte olan bütün ülkeler, bireylerin bilinçli finansal okuryazarlık seviyesini yükseltmek amacıyla birçok araştırma ve finansal eğitim faaliyetleri yapmaktadır.

Günümüz dünyasında işletmelerin faaliyet gösterdikleri çevrede çok önemli değişiklikler yaşanmakta ve yaşanmaya devam etmektedir. İşletmelerin yaşadığı bu değişimlere neden olan değişim unsurları teknoloji, küreselleşme ve pazarın yatırım odaklı olmasıdır. Bu unsurların sonucunda artan rekabet ortamı ve ucuz bilginin ortaya çıkması, yeni endüstriler, karmaşıklaşan piyasa işlemleri finansal okuma ve uygulamalarda entegrasyonu da gündeme getirmiştir (Yürekli ve Gönen, 2015: 303).

Bugün birçok ülkede, finansal okuryazarlıkla ilgili yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular ışığında, finansal okuryazarlığın artırılması ve yaygınlaştırılması için öneriler başlığı altında birçok politikalar ve stratejiler geliştirilmiştir. Geliştirilen önerilere bakıldığında, özellikle tasarrufların artırılmasında ve olası finansal dolandırıcılıkların etkilerinden korunmada bilinçli finansal okuryazarlık düzeyinin yakalanması için finansal eğitimin gerekliliği vurgulanmaktadır. Ancak sürekli değişen ve girift hale gelen finansal sistem içerisinde, finansal okuryazarlık düzeyini olumsuz etkileyen çok çeşitli ve karmaşık finansal ürün ve hizmet yelpazeleri yer almaktadır. Bu durum farklı riskleri ve finansal dolandırıcılıkları artırmakla birlikte bireylerin tasarruflarını rasyonel bir şekilde değerlendirme imkânlarını da fevkalade güçleştirmektedir.

Sosyal hayattaki bütün bireylerin tasarrufları artırma, yatırım, bütçe ve borç yönetimi gibi ekonomi konularında sağlıklı finansal kararlar alabilmeleri için finansal okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle özellikle kariyerlerinin başında olan ve iş hayatına yeni girecek olan lisans düzeyindeki üniversite öğrencilerinin finansal

okuryazarlığın önemini çok iyi kavraması ve finans konularında yeterli eğitimleri almaları gerekmektedir. Böylelikle bireylerin finansal kaynaklarını etkin bir şekilde kullanması, paralarını yönetmesi, geleceğe yönelik etkin planlamalar yaparak refah düzeylerini arttırması mümkün olacaktır. Türkiye’de de üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlığını ölçerek elde edilen bulgular ışığında finansal okuryazarlık seviyesini en optimal seviyeye yükseltmek amacıyla gerekli faaliyetleri ve iyileştirmeleri yapmak son yıllarda oldukça önemli konularından biri haline gelmiştir.

Bu bağlamda, çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin finansal bilgi, tutum ve okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve elde edilen bulgular çerçevesinde öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesidir. Bu amaçla İnönü Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir anket uygulaması yapılarak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri, farklı demografik özellikleri ile karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve korelasyon analizi yapılarak değerlendirilmelerde bulunulmuştur.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Son yıllarda bütün dünyada yaşanan finansal krizler ile birlikte artan finansal dolandırmalar, gün geçtikçe çeşitlenen ve karmaşıklaşan dijital finansal ürün ve hizmet yelpazeleri bilinçli finansal okuryazarlığın önemini arttırmaktadır. Bugün birçok ülkede finansal okuryazarlık çerçevesinde farklı yaş, cinsiyet, eğitim, meslek sahiplerine yönelik araştırmalar yapılmakta ve elde edilen bulgulara göre de bilinçli finansal okuryazarlık seviyesini arttırmaya yönelik finansal eğitim kapsamında faaliyetler yapılmaktadır.

Çalışmanın konusunu oluşturan üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti ve geliştirilmesi ana temalı araştırma, kuşkusuz bütün ülkeler için çok daha ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü günümüz üniversite öğrencileri de faturalarını banka aracılığı ile ödemek, kredi kartı kullanmak, harç ödemelerini internet bankacılığı ile yapmak, seyahat sigortası ve sağlık sigortası yaptırmak, eğitim kredisi almak şeklinde çeşitli finansal ürün ve hizmetleri kullanmaktadır. Bununla birlikte, kariyerlerinin henüz başlarında olan bu genç bireylerin önlerinde finansal olarak da planlanması ve yönetilmesi gereken uzun bir yaşam bulunmaktadır. Bu dönemin finansal açıdan başarı ile yönetilebilmesi bireyin finansal refahı üzerinde doğrudan etkilidir (Temizel ve Bayram, 2011: 84). Ayrıca bugünün öğrencileri, toplumun geleceğinin şekillendirilmesinde söz sahibi olacak potansiyel icracı, yönetici ve liderlerdir. Bu nedenle gençlerin ekonomik gelişmeler hakkında rasyonel yorum ve değerlendirmeler yapabilecek, finansal gelişmeler karşısında doğru finansal kararlar alabilecek becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Danışman vd., 2016: 30).

Üniversite, çoğu öğrenci için ailelerin gözetimi olmaksızın bütçelerini yönetme konusunda ilk kez karar alma durumunda oldukları bir yerdir. Bu süreçte öğrencilerin öğrendikleri bilgiler ve ile davranışlarının hem üniversite yıllarında hem de sonrasında finansal durumları üzerinde önemli bir etkisi olacaktır. Son yapılan çalışmalar da bu durumu kanıtlar niteliktedir (Barış, 2016: 18). Bu bağlamda, yurtdışında ve son yıllarda gittikçe artan oranlarda ülkemizde üniversite öğrencilerine yönelik birçok finansal okuryazarlık ana başlıklı araştırmalar yapılmıştır. Literatürde yer alan bir çok çalışmalardan örnek bazı çalışmalar ve elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir.

Chen ve Volpe (2002) üniversite öğrencileri arasında finansal okuryazarlık düzeyini cinsiyet farklılıklarına dayalı bir şekilde incelemiştir. Araştırmalarında 924 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda kadınların daha az finansal bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın diğer bir bulgusu kadınların erkeklere göre daha az istekli, özgüvenleri daha düşük ve kişisel finansal konuları öğrenmeye daha az istekli olduklarıdır. Araştırmada ayrıca finansal okuryazarlığın eğitim ve deneyimle ilgili faktörlerle ilişkili olduğu da ulaşılan sonuçlardandır (Chen ve Volpe, 2002: 290).

Beal ve Delpachitra (2003) araştırmalarında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini incelemiştir. Araştırmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olmadığı, temel finansal kavramlara ilişkin basit sorulardan aldıkları puanların yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca finansal okuryazarlık düzeylerinin iş deneyimi ve gelir seviyesi ile ilgili olduğu ifade edilmiştir (Beal ve Delpachitra, 2003: 78).

Jorgensen vd. (2007) üniversite öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri, tutum ve davranışları üzerindeki ebeveyn etkilerini incelemiştir. Sonuçlar ebeveynlerin finansal tutum ve davranışlar üzerinde etkisi olduğunu ortaya koyarken finansal bilgiye etkisi olmadığını göstermektedir.

Robb ve Sharpe (2009) üniversite öğrencilerine uyguladıkları anket çalışmasının analizinde kredi kartı borçlanma davranışları ile finansal bilgi düzeyi arasında bekledikleri yönde anlamlı ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre anketten yüksek okuryazarlık düzeyi elde eden öğrencilerin kredi kartı borçlanma davranışları daha dengelidir.

Sabri vd. (2010) Malezya'daki üniversite öğrencilerinin yaşadıkları finansal sorunlar ve tasarruf davranışları ile finansal okuryazarlıkları üzerine yaptıkları araştırmada yüksek finansal okuryazarlık skoru elde eden öğrencilerin daha az finansal sorunlar yaşadıklarını ve tasarruf konusunda olumlu davranışlar gösterdiklerini belirlemiştir.

Temizel vd. (2014) Türkiye'de beş farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören 824 öğrenciyi kapsayan geniş çaplı bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre,

üniversite öğrencilerinin eğitim alanları (sayısal: mühendislik fakültesi ve sözel: iktisadi ve idari bilimler fakültesi) ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Eğitim alanına bağlı olarak, üniversite öğrencilerin finansal ürünleri bilme durumunun da farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun öğrencilerin aldıkları finans ve ekonomi derslerinin sayısı ve çeşitliliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Paraya ilişkin ifadeler üniversite öğrencilerinin eğitim alanına göre katılım düzeyleri ortalamalarının genel olarak farklılık belirlenmiştir (Er vd., 2015: 117-123).

Sarıgül (2014) tarafından 1127 üniversite öğrencisi üzerinde öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve finansal okuryazarlık düzeyleri ile öğrencilerin demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Bulgulara göre; % 80 ve üzeri puan alan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri yüksek, % 60-79 aralığında puan alan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri orta ve % 60'dan az puan alanların finansal okuryazarlık düzeyleri düşük düzey olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada; öğrencilerin % 63'ü genel bilgi sorularına doğru cevap vermiş iken % 75'i tasarruf, % 67'si bankacılık, % 69'u risk ve sigorta ve % 56'sı ise yatırım sorularına doğru cevap vermiştir. Araştırmanın soruları temel düzeyde ve basit olduğundan, bu ortalama yüzdelerine göre üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi yetersiz olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin kadın öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur.

Ergün vd. (2014) tarafından 275 kişilik bir örneklem üzerinde Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini ve finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik araştırma yapılmıştır. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin temel düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin temel enflasyona ilişkin bilgilerinin cinsiyetlerine, öğretim şekillerine ve ortalama aylık hane gelirlerine göre; borsanın temel işlevine ilişkin bilgilerinin cinsiyetlerine; faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisine ilişkin bilgilerinin öğretim şekillerine göre; hisse senedi çeşitlendirmesine ilişkin bilgilerinin cinsiyetlerine göre ve varlık çeşitlendirme bilgilerinin de aylık ortalama hane gelirlerine göre anlamlı düzeyde değiştiği bulunmuştur.

Şantaş ve Demirgil (2015) tarafından 704 kişilik örneklem üzerinde bir devlet üniversitesindeki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin ekonomi okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla araştırma yapılmıştır. Bulgulara göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri takip etme sıklığının 4. sınıflarda, beş ve üzerinde ekonomi dersi alanlarda ve

erkeklerde daha fazla olduğu saptanmıştır. Ayrıca, katılımcıların ekonomi okuryazarlığı alt gruplarına ilişkin ortalamalarının yaş, cinsiyet, eğitim görülen sınıf gibi çeşitli özelliklerine göre farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı alt grup puan ortalamalarının (ekonomik bilgi: 3,49, ekonomik akılcılık: 4,07, toplumsal ekonomik yansımalar: 4,13 ve bireysel ekonomi planlama: 4,07) orta ve yükseğe yakın seviyede olduğu bulunmuştur (Barmaki, 2015: 31-32).

Dilek, Küçük ve Eleren (2016) tarafından yapılan çalışmada Kastamonu Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin ekonomi okuryazarlığının belirlenmesi hedeflenmiştir. Örneklem kütesi olarak Kastamonu merkezde bulunan Fakülteler, Yüksekokullar ve Meslek Yüksekokulu öğrencileri seçilmiştir. Çalışmada kullanılan veriler, Kastamonu Üniversitesinde bulunan toplam 428 öğrenciye anket uygulanarak toplanmıştır. Ekonomi eğitimi verilen İİBF öğrencilerinin ekonomi okuryazarlığı konusunda daha başarılı olduğu tespit edilmiştir (Dilek vd, 2016: 90).

Yücel (2017) Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının kredi kartı kullanım alışkanlıkları üzerine etkisinin incelenmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi-Hacettepe Üniversitesi Örneği başlık çalışma 300 öğrenciye anket uygulanarak yapılmıştır. Anket sonuçlarında; öğrencilerin % 45'inin finansal okuryazarlık hakkında ortalama bilgiye sahip olduğu, % 38.6'sının ise finansal konularda başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların % 57.3'ünün kredi kartı kullanımında kaygı duydukları ulaşılan bir başka sonuçtur (Yücel, 2017: 105).

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacı, araştırmanın evreni ve örneklemini, veri toplama aracı hakkında bilgiler verilerek, elde edilen bulgular çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ve mevcut durumun geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesidir. Bu çalışma ile finansal okuryazarlık ve bunu oluşturan alt başlıklar, kavramları detaylı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya bilgi sağlamak amacıyla hazırlanan finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeye yönelik bir anket ile Malatya İnönü Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin konuyla ilgili farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca konuyla ilgili karşılaşılan sorunlar, eksiklikler ve sorunların çözümü için yapılması gerekenler de tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Şubat-Mart 2018 tarihinde Malatya İnönü Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin tümü olup bu evrenden örneklem olarak 502 öğrenci seçilmiştir. Örnekler rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve bunların üniversitede öğrenim görmekte olan öğrencilerin tümünü temsil ettiği varsayılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze anket yöntemi seçilmiştir. Anketin hazırlanmasında öncelikle ilgili yazın taranmış, daha önceki araştırmalarda kullanılan anketler incelenmiş (Saraç, 2014; Kahraman, 2015; Bayram ve Seçil 2010; Satoğlu, 2014) ve bu bilgiler ışığında "Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Seviyelerini Belirleme Anketi" isimli yeni bir anket formu geliştirilmiştir.

Hazırlanan bu anket formu iki bölümden oluşmakta olup bunlar; demografik özellikler ve öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyini ölçme bölümleridir. Soruların değerlendirilmesinde öğrencilere beşli likert tipi (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Herhangi bir fikrim yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum) seçenekler sunulmuş ve öğrencilerin verdikleri cevaplar gerekli hesaplamalar yapılarak puana dönüştürülmüştür.

Ankette toplam 52 soru yer almakta olup, bunlardan 12 tanesi öğrencilerin demografik bilgilerine ait, 40 tanesi öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeye yönelik sorulardır. Ankette bulunan 40 madde üzerinde yapılan Alfa güvenilirlik katsayısı 0.875 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin çok güvenilir olduğu söylenebilir. Anket uygulaması sonunda, öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 18 paket programıyla istatistiksel değerlendirmeleri yapılmıştır.

3.4. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirme

Araştırmaya katılan öğrencilerden toplanan veriler SPSS paket programında analiz edilerek elde edilen sonuçlar iki başlık halinde yorumlanarak aşağıda; öğrencilerin demografik özellikleri ve finansal okuryazarlık düzeyleri başlıkları altında ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. Ayrıca finansal okuryazarlık düzeyini etkileyen faktörler arasında korelasyon analizi yapılarak değerlendirmelerde bulunulmuştur.

3.4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Araştırmaya İnönü Üniversitesinde öğrenim görmekte olan yaklaşık 50 bin öğrenciden rastgele yöntemle seçilen değişik fakültelerden 274 bayan, 228 bay, toplam 502 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden yüz yüze anket yöntemiyle elde edilen bilgiler

tablolara dönüştürülmüş ve ilgili yorumları yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri aşağıda verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 55 (274) bayan, % 45 (228) baydır. Üniversite öğrencilerinin % 34'ü (169) birinci sınıf, % 29'u (147) ikinci sınıf, % 21'i (108) hazırlık sınıfı, % 13'ü (67) üçüncü sınıf, % 2'si (8) dördüncü sınıf, % 1'i (3) uzatmalı öğrencilerdir. Öğrencilerin % 21'i (131) İİBF, % 19'u (98) Mühendislik, % 16'sı (79) Hukuk, % 15'i (73) Eğitim, % 10'u (50) Spor Fakültesi öğrencisidir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu; % 46 (230) ilköğretim, % 29 (146) Ortaöğretim, % 16 (78) Okuryazar değil, % 8 (41) Üniversite, % 1 (7) Lisansüstüdür. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu; % 44 (218) Ortaöğretim, %30 (151) İlköğretim, % 21 (106) Üniversite, % 3 (16) Lisansüstü, % 2 (11) okuryazar değildir. Öğrencilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı; % 27 (138) memur, %21 (108) serbest meslek sahibi, % 18 (93) işçi, % 16 (80) esnaf, % 16 (80) çiftçidir. Öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre dağılımı; % 54 (270) ev hanımı, % 36 (180) serbest meslek, % 5 (26) memur, % 3 (14) işçi, % 2 (12) esnaf ve çiftçidir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik-finansal bilgi ve gelişmeleri takip etme sıklıklarına göre dağılımı; % 26 (133) haftada birkaç defa, % 26 (130) ayda birkaç defa, % 27 (135) takip etmeyenler, % 10 (51) her gün, % 10 (50) yılda bir takip etmektedirler. Öğrencilerin gelişmeleri takip ettikleri kaynaklara göre dağılımları; % 51 (256) internetten, % 25 (125) TV'den, % 14 (70) telefondan, % 5 (27) diğer kaynaklardan, % 3 (17) ailesinden, % 1 (7) dergilerden takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin lisans öğrenimleri sırasında finans dersi alma durumlarına göre dağılımları; % 65 (328) hayır (ders almamışlar) ve % 35 (174) evet (ders alanlar). Öğrencilerden finans dersi alanlardan; % 27'si (135) aldıkları dersin faydalı olduğunu, % 25'i (124) cevap yok, % 20'si (101) orta derecede faydalı olduğunu, % 13'ü (67) hiç faydalı olmadığını, % 8'i (42) faydalı olmadığını, % 7'si (33) çok faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin okul dışında seminer, toplantı ve konferansa katılım durumlarına göre dağılımları; % 80 (403) hayır (katılmadım) ve % 20 (99) evet (katıldım) şeklindedir.

3.4.2. Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyleri

Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesi ortalaması beş tam puan üzerinden 3,028 (yüz üzerinden 60,57) puandır. Finansal okuryazarlık alt boyutlarından; temel düzeyde ekonomi ve finans bilgisi ortalaması 3,126 (62,52) puan, bankacılık bilgi

düzeyi ortalaması 3,018 (60,36) puan ve yatırımlar konusundaki bilgi düzeyi ortalaması 2,940 (58,82) puandır.

3.4.2.1. Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Bilgisi

Anket uygulamasından elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesi alt boyutlarından temel düzeyde ekonomi ve finans bilgi düzeyi beş tam puan üzerinden 3,126 puan, yüz tam puan üzerinden 62,52 puan olarak hesaplanmıştır. Aşağıda Tablo 1’de finansal okuryazarlık seviyesi alt boyutlarından temel düzeyde ekonomi ve finans bilgisi düzeyi ölçüm maddeleri, puan ortalamaları ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 1. Temel Ekonomi ve Finans Bilgi Ortalamaları

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Bilgisi Ortalaması $x=3,126$ (yüzlük 62,52)	X	S
13:Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	3,65	1,18
14:Enflasyon, bütün mal ve hizmetlerin fiyatlarının artmasıdır.	3,36	1,27
15:Türkiye’de 2017 yılında enflasyon oranları %10’un altında gerçekleşmiştir.	2,67	1,13
16:Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksekse kredi kullanmak avantajlıdır.	2,77	1,12
17:Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul’dur.	3,38	1,15
18:Türkiye’deki menkul kıymet borsasında sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.	2,81	1,03
19:Borsa haberlerini takip ederim.	2,71	1,20
20:Döviz kuru, TL ile yabancı ülke para arasındaki değişim oranıdır.	3,47	1,15
21:Enflasyon oranlarını aylık takip ederim.	2,63	1,20
22:Gelecekteki planlarım için tasarruf yaparım.	3,29	1,28
23:Tasarruflarımı değerlendirirken bilgi toplar ve kararımı ona göre veririm.	3,32	1,23
24:Gelir ve giderlerim için aylık bir bütçe yapar ve ona uygun davranırım.	3,34	1,27

Araştırmaya katılan öğrencilerin temel ekonomi ve finans bilgi düzeylerini belirlemek üzere yapılan anket çalışması sonucunda, "enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığı" düşüncesine katılıma durumu ortalaması 3,65 puan, standart sapması ise 1,18’dir. Bu sonuçlara göre öğrenciler enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığını düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin, enflasyonun bütün mal ve hizmetlerin fiyatlarını artırdığı görüşüyle ilgili değerlendirmelerinin ortalamasına ($X=3,36$; $s=1,27$) göre, öğrenciler enflasyonun bütün mal ve hizmetlerin fiyatlarını artırdığını düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğrenciler, Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adının Borsa İstanbul olduğuyla ilgili ortalamalarına ($X=3,38$; $s=1,15$) göre, öğrencilerin menkul kıymetler borsasının adının Borsa İstanbul olduğu konusunda çok fazla fikri sahibi değillerdir.

Araştırmaya katılan öğrenciler, Türkiye’de 2017 yılında enflasyon oranları %10’un altında gerçekleştiği düşüncesine katılmamaktadır ($X=2,67$; $s=1,13$). Araştırmaya katılan öğrencilerin, enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmanın avantajlı olduğu düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili hesaplanan ortalamaya ($X=2,77$; $s=1,12$) göre, öğrenciler enflasyon oranının piyasadaki kredi faiz oranından yüksek olması durumunda kredi kullanmanın daha avantajlı olduğu konusunda bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’deki menkul kıymet borsasında sadece hisse senedi

alım-satımı yapıldığı düşüncesiyle ilgili ortalamalara ($X=2,81$; $s=1,03$) göre, öğrenciler Türkiye'deki menkul kıymet borsasında sadece hisse senedi alım-satımı yapıldığı konusunda çok bilgi sahibi değildirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin borsa haberlerini takip etme düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili elde edilen ortalama puana ($X=2,71$; $s=1,20$) göre, öğrenciler borsa haberlerini çok fazla takip etmemektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin enflasyon oranlarını aylık takip etme düşüncesine katılım puan ortalamalarına ($X=2,63$, $s=1,20$) göre, öğrenciler enflasyon oranlarını aylık takip etme konusunda çok fikir sahibi değildirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerin döviz kuru, TL ile yabancı ülke parası arasındaki değişim oranı olduğu düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili puan ortalamasına ($X=3,47$, $s=1,15$) göre, öğrenciler bu düşünceye katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğrencilerin gelecekteki planlarını için tasarruf yapma düşüncesine katılım puan ortalamalarına ($X=3,29$, $s=1,28$) göre, öğrencilerin gelecekteki planları için tasarruf yapmak istemektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin tasarruflarını değerlendirirken bilgi toplama ve kararlarını ona göre verme görüşüne katılım puan ortalamalarına ($X=3,32$, $s=1,23$) göre, öğrenciler bilgi toplama ve kararlarını ona göre verme düşüncesine sahiptir. Araştırmaya katılan öğrencilerin gelir ve giderler için aylık bir bütçe yapılması ve ona uygun davranılması konusundaki puan ortalamalarına ($X=3,34$, $s=1,27$) göre, öğrenciler gelir ve giderleri için aylık bir bütçe yapmakta ve ona uygun davranmaktadır.

3.4.2.2. Üniversite Öğrencilerinin Bankacılık Bilgi Düzeyleri

Anket uygulamasından elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin bankacılık bilgi düzeyi beş tam puan üzerinden 3,018 puan, yüz tam puan üzerinden 60,36 puan olarak hesaplanmıştır. Aşağıda Tablo 2'de öğrencilerin bankacılık bilgi düzeyi ölçeğine verdikleri cevapların ortalaması ve standart sapmaları verilmiştir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Bankacılık Bilgi Düzeyleri

Bankacılık bilgi düzeyi ortalaması $x=3,018$ (yüzlük 60,36)	X	S
25:Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	2,12	1,09
26:Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.	2,63	1,12
27:Kredi faiz oranları ile mevduat faiz oranları aynıdır.	2,55	0,96
28:Devlet faiz kazancı üzerinden gelir vergisi alır.	3,24	1,09
29:Faizlerin yükselmesi mevduatların artmasını sağlar.	3,21	0,98
30:IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.	3,56	1,18
31:EFT, sadece aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	3,04	1,31
32:İnternet bankacılık hizmetlerinden yararlanırım.	3,51	1,30
33:İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.	3,49	1,16
34:İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.	3,19	1,14
35:Kredi kartının max-min ödeme tutarı, ek limit ve faiz oranları hakkında bilgi sahibiyim.	3,27	1,15
36:Kredi kartı kullanıyorum çünkü mal ve hizmet alımında taksit imkanı sağlıyor.	3,03	1,31
37:Banka kredileri hakkında yeterli kadar bilgi sahibiyim.	2,85	1,17
38:Temerrüt faizinin ne olduğunu biliyorum.	2,67	1,13
39:Bileşik faiz-basit faiz kavramları hakkında bilgi sahibiyim	2,84	1,18

Yukarıda Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin tüm bankaların aynı işlem ücretiyle çalıştığı düşüncesine katılım puan ortalamalarına ($X=2,12$, $s=1,09$) göre, öğrenciler tüm bankaların aynı işlem ücretleri ile çalıştığı düşüncesine katılmamaktadır.

Araştırmaya katılan Öğrencilerin vadesiz mevduatı hesabının faiz kazancı sağladığı ile ilgili puan ortalamalarına ($X=2,63$, $s=1,12$) göre, öğrenciler vadesiz mevduat hesabının faiz kazancı sağladığı düşüncesi hakkında yeterince fikir sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kredi faiz oranları ile mevduat faiz oranlarının aynı anlama geldiği düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili ortalamalarına ($X=2,55$, $s=0,96$) göre, öğrenciler kredi faiz oranları ile mevduat faiz oranlarının aynı anlamda olduğu konusunda fikir sahibi değildir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin devletin faiz kazancı üzerinden gelir vergisi aldığı düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili puan ortalamalarına ($X=3,24$, $s=1,09$) göre, öğrenciler devletin faiz kazancı üzerinden gelir vergisi aldığını düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin faizlerin yükselmesinin mevduatların artmasını sağlayacağı düşüncesine katılım ortalamasına ($X=3,21$, $s=0,98$) göre, öğrenciler faizlerin yükselmesinin mevduatların artmasını sağlayacağını düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin IBAN’ın uluslararası banka hesap numarası olduğu konusundaki puan ortalamalarına ($X=3,56$, $s=1,18$) göre, öğrenciler IBAN’ın uluslararası banka hesap numarası olduğu düşüncesine katılmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bankacılık hizmetlerinden yararlanma düşüncesine katılımlarıyla ilgili puan ortalamalarına ($X=3,51$, $s=1,30$) göre, öğrenciler internet bankacılık hizmetlerinden yararlanmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilme puan ortalamalarına ($X=3,49$, $s=1,16$) göre, öğrenciler internet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapabilmektedirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerin EFT’nin sadece aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanıldığı konusundaki puan ortalamasına ($X=3,04$, $s=1,31$) göre, öğrenciler EFT’nin sadece aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanıldığını düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapabilme durumu puan ortalamalarına ($X=3,19$, $s=1,14$) göre, öğrenciler internet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapabilme konusunda yeterli bilgi sahibidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kredi kartının max-min ödeme tutarı, ek limit ve faiz oranları hakkında bilgi sahibi olma durumu puan ortalamalarına ($X=3,27$, $s=1,15$) göre, öğrenciler kredi kartının max-min ödeme tutarı, ek limit ve faiz oranları hakkında yeterli fikir sahibidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kredi kartı kullanıyorum çünkü mal ve hizmet alımında taksit imkanı sağladığı konusundaki ortalamaya

($X=3,03$, $s=1,31$) göre, öğrenciler kredi kartını mal ve hizmet alımında taksit imkanı sağladığından kullanmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin banka kredileri hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olduğu düşüncesine katılım puan ortalamalarına ($X=2,85$, $s=1,31$) göre, öğrenciler banka kredileri hakkında yeterli fikir sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin temerrüt faizinin ne olduğu konusundaki puan ortalamalarına ($X=2,67$, $s=1,13$) göre öğrenciler temerrüt faizinin ne olduğu konusunda yeterli bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bileşik faiz-basit faiz kavramları hakkında bilgi puanı ortalamalarına ($X=2,84$, $s=1,18$) göre, öğrenciler bileşik faiz-basit faiz kavramları hakkında yeterince bilgi sahibi değildir

3.4.2.3. Üniversite Öğrencilerinin Yatırım Konusundaki Bilgi Düzeyleri

Anket uygulamasından elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin yatırım konusundaki bilgi düzeyi beş tam puan üzerinden 2,940, yüz tam puan üzerinden 58,82 puan olarak hesaplanmıştır. Aşağıda Tablo 3’de öğrencilerin yatırım konusundaki bilgi düzeyi ölçeğine verdikleri cevapların ortalaması ve standart sapmaları verilmiştir. Tablo 3’de görüldüğü üzere öğrencilerin yatırımlar konusundaki bilgi düzeylerini ölçmek üzere 13 soru sorulmuş ve bu sorulara verilen cevaplara göre alınan puan ortalamaları belirlenmiştir.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Yatırım Konusundaki Bilgi Düzeyi Ortalamaları

Yatırım konusundaki bilgi düzeyi ortalaması $x= 2,940$ (yüzlük 58,82)	X	S
40:Yatırımlarda risk ile karlılık arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.	2,94	1,05
41:Yatırım ortaklığı konusunda bilgi sahibiyim.	2,91	0,94
42:Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.	2,95	0,99
43:Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	3,00	0,99
44:Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	2,96	0,91
45:Hazine bonosu hakkında bilgim vardır.	2,80	0,99
46:Döviz kurlarını günlük takip ederim.	2,75	1,15
47:Kısa vadeli faiz oranları, uzun vadeli faiz oranlarına göre daha yüksektir.	2,85	1,08
48:Hisse senedi, alacak hakkı veren bir kıymetli evraktır.	3,13	1,09
49:Devlet tahvil çıkarabilir.	3,17	1,01
50:Sermaye piyasası ile para piyasası vade bakımından aynı piyasalardır.	2,91	0,95
51:Türkiye’de bütün şirket türleri hisse senedi çıkarabilir.	2,82	0,98
52:Ekonomi haberlerini takip ederim.	2,98	1,17

Araştırmaya katılan öğrencilerin hisse senetlerine yatırım yapıldığında faiz kazancı elde edeceği yargısına katılım düzeyleri, katılım ortalamalarına ($X=3,00$, $s=0,99$) göre, oldukça yüksek oranda öğrencilerin hisse senetlerine yatırım yapıldığında faiz kazancı elde edileceği fikrine sahip şeklindedir Araştırmaya katılan öğrencilerin hisse senedinin alacak hakkı veren bir kıymetli evrak olduğu düşüncesiyle ilgili puan ortalamalarına ($X=3,13$, $s=1,09$) göre, öğrenciler hisse senedinin, alacak hakkı veren bir kıymetli evrakı olduğu konusunda yeterli bilgi sahibi olduklarına işaret etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin

devletin tahvil çıkarabileceği düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili ortalamalarına ($X=3,17$, $s=1,01$) göre, öğrenciler devletin tahvil çıkarabileceğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yatırımlarda risk ile karlılık arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu konusundaki fikirleri, puan ortalamasına ($X=2,94$, $s=1,05$) göre, öğrenciler yatırımlarda risk ile karlılık arasında negatif yönlü bir ilişki olup olmadığı konusunda yeterli bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yatırım ortaklığı konusunda herhangi bir bilgi sahibi olup olmamaları durumlarıyla ilgili puan ortalamalarına ($X=2,91$, $s=0,94$) göre, öğrenciler yatırım ortaklığı konusunda yeterli bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bir şirketin tahvilinin alınmasının o şirkete ortak olunduğu düşüncesine katılma durumlarıyla ilgili ortalamalarına ($X=2,95$, $s=0,99$) göre, öğrenciler bir şirketin tahvilinin alınmasının o şirkete ortak olunduğu fikrine sahip değildir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türü olduğu konusundaki ortalamalara ($X=2,96$, $s=0,91$) göre, öğrenciler hisse senedi yatırımının tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım olduğu konusunda yeterli bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin, hazine bonusu hakkında bilgi düzeyi ortalamalarına ($X=2,80$, $s=0,99$) göre, öğrenciler hazine bonusu hakkında yeterli bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin döviz kurlarını günlük takip etme düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili ortalamalarına ($X=2,75$, $s=1,15$) göre, öğrenciler döviz kurlarının günlük takip edilmesi konusunda fikir sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kısa vadeli faiz oranlarının, uzun vadeli faiz oranlarına göre daha yüksek olduğu durumlarıyla ilgili puan ortalamalarına ($X=2,85$, $s=1,08$) göre, öğrencilerin çoğunluğu kısa vadeli faiz oranlarının, uzun vadeli faiz oranlarına göre daha yüksek olduğu fikrine sahip değildir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sermaye piyasası ile para piyasasının vade bakımından aynı piyasalar olduğu düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili ortalamalara ($X=2,91$, $s=0,95$) göre, öğrenciler sermaye piyasası ile para piyasasının vade bakımından aynı piyasalar olduğu konusunda yeterince fikir sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’de bütün şirket türlerinin hisse senedi çıkarabileceği düşüncesine katılım durumlarıyla ilgili puan ortalamalarına ($X=2,82$; $s=0,98$) göre, öğrenciler Türkiye’de bütün şirket türlerinin hisse senedi çıkarabileceği konusunda yeterli bilgi sahibi değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomi haberlerini takip etme konusundaki puan ortalamalarına ($X=2,98$; $s=1,17$) göre, öğrenciler ekonomi haberlerini takip etme konusunda yeterince bilgi sahibi değildir.

3.4.3. Finansal Okuryazarlık Düzeyini Etkileyen Faktörler Arasındaki Korelasyon Analizi

Araştırmanın bu kısmında, finansal okuryazarlık düzeyine etki eden 3 faktörün etki oranları yani değişkenler arasındaki ilgileşim (korelasyon) incelenmiştir. Yapılan korelasyon analiz sonucunda, finansal okuryazarlık düzeyiyle temel finansal bilgi düzeyi değişkenleri arasında 0,01(%99) güven seviyesinde 0,835(%83) oranında, bir—korelasyon olduğu belirlenmiştir. Finansal okuryazarlık düzeyi ile bankacılık bilgi düzeyi değişkenleri arasında 0,01 (%99) güven seviyesinde 0,838 (%83) oranında, bir korelasyon olduğu belirlenmiştir. Finansal okuryazarlık düzeyi ile yatırım bilgi düzeyi değişkenleri arasında da 0,01 (%99) güven seviyesinde ve 0,850 (%85) oranında bir korelasyon olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Finansal Okuryazarlık Düzeyini Etkileyen Faktörler Arasındaki Korelasyon

Değişkenler	X	S	Temel Fin.Bil.	Bankacıl Bil.Düz.	Yatırım Bilg.Düz.	Fin.Okur. Düzeyi
Temel Finansal Bilgi	3,1260	0,59989	1			
Bankacılık Bilgi Düzeyi	3,0182	0,52533	0,529**	1		
Yatırım Bilgi Düzeyi	2,9408	0,54736	0,542**	0,613**	1	
Finansal Okuryazarlık	3,0283	0,46869	0,835**	0,838**	0,850**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 4'de görüldüğü gibi korelasyon analizi sonucunda finansal okuryazarlık düzeyini en fazla etkileyen faktör, yatırım bilgi düzeyi faktörü olup korelasyon değeri pozitif ve $p < 0,01$ önem düzeyinde anlamlıdır ($r=0,850$). Bu sonuca göre, finansal okuryazarlık düzeyi daha çok yatırım bilgi düzeyine bağlı olarak artmaktadır yorumu yapılabilir. Yani, finansal okuryazarlık düzeyini artırmak için öncelikle yatırım bilgi düzeyi, sonra bankacılık bilgi düzeyi ve daha sonra da temel finans bilgi düzeyi artırılmalıdır yorumu yapılabilir.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bireylerin tasarrufları artırma, yatırım ve borç yönetimi gibi konularda sağlıklı finansal kararlar alabilmeleri için finansal okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bununla birlikte, son yıllarda hızla artan finansal krizler, finansal dolandırıcılıklar ve gittikçe yaygınlaşan dijital finansal ürün ve hizmetler, ülkelerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirleme ve artırma ihtiyaçlarını ön plana çıkartmıştır. Bu amaçla, bütün dünyada finansal okuryazarlık ile ilgili araştırmalar hız kazanmış ve bu çalışmalar sonucunda finansal okuryazarlığın optimal seviyeye çıkartılması ve yaygınlaştırılması için birçok öneriler geliştirilmiştir. Bu bağlamda, özellikle kariyerlerinin başında olan ve iş hayatına yeni girecek olan lisans düzeyindeki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlığın önemini çok iyi kavraması ve finans konularında sağlıklı eğitimler almaları gerekmektedir. Böylelikle

bireylerin finansal kaynaklarını etkin bir şekilde kullanması, paralarını yönetmesi, geleceğe yönelik etkin planlamalar yaparak refah düzeylerini arttırması mümkün olacaktır.

Bu kapsamda, yapılan çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenerek, finansal okuryazarlık düzeylerinin artırılmasının araştırılmasıdır. Söz konusu amaç doğrultusunda, İnönü Üniversitesinin farklı fakültelerinde okuyan öğrencilerle yüz yüze yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen bulgular ve analiz sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen verilere göre; üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık alt boyutlarından; temel düzeyde ekonomi ve finans bilgisi ortalaması 62 puan, bankacılık bilgi düzeyi ortalaması 60 puan ve yatırımlar konusundaki bilgi düzeyi ortalaması 59 puandır. Çalışmadan elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin 60 puan yani orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Diğer benzer araştırmalardan (Chen ve Volpe, 2002; Barmaki, 2015; Kılıç vd., 2015; Danışman vd., 2016; Dilek vd., 2016) elde edilen bulguların sonuçları aşağıda ulaşılan bulgularla birlikte değerlendirildiğinde, literatürde yer alan çalışmalardakilere yakın ortalamalara ve benzer sonuçlara ulaşıldığı ve tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Elde edilen bulgulara göre; araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığı düşüncesine kesinlikle katılmakla birlikte önemli bir kısmı da bu konuda herhangi bir fikrinin olmadığını beyan etmiş, yine öğrencilerin önem bir kısmının ise enflasyonun bütün mal ve hizmetlerin fiyatlarını artırdığı görüşüne katıldığını söylemek mümkündür. Öğrencilerin çoğunluğu Türkiye’de 2017 yılında enflasyon oranının %10’un altında gerçekleştiği düşüncesiyle ilgili herhangi bir fikre sahip değildir. Yani konuyla ilgili bilgi ve ilgileri yoktur. Öğrencilerin çoğunluğu enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmanın daha avantajlı olduğu konusunda bilgi sahibi değildir. Öğrencilerin çoğunluğu Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul olduğu konusunda herhangi bir fikri yoktur. Öğrencilerin çoğunluğu Türkiye’deki menkul kıymet borsasında sadece hisse senedi alım-satımı yapıp yapılmadığı konusunda bilgi sahibi değildir. Öğrencilerin çoğunluğu borsa haberlerini takip etme konusunda herhangi bir fikir sahibi değildir ve borsayı takip etmemektedirler. Öğrencilerin çoğunluğu döviz kuru, TL ile yabancı ülke parası arasındaki değişim oranının ne olduğu konusunda bilgi sahibi değildir. Yine araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu enflasyon oranlarını aylık takip etme konusunda fikir sahibi değildirler (kararsız). Öğrencilerin çoğunluğunun, gelecek planları içinde tasarruf yapma fikri vardır ve çoğunluğu tasarruflarını değerlendirirken bilgi topladığını ve kararlarını kesinlikle bu bilgilere göre verdiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin çoğunluğu gelir ve giderleri için aylık bir bütçe yapmakta ve bu bütçeye uygun davranmaktadır.

Öğrencilerin çoğunluğu tüm bankaların aynı işlem ücretleri ile çalıştığı düşüncesine kesinlikle katılmamakta, vadesiz mevduat hesaplarının faiz kazancı sağladığı düşüncesi hakkında herhangi bir fikir sahibi değildirler. Öğrencilerin çoğunluğu kredi faiz oranları ile mevduat faiz oranlarının aynı olup olmadığı, devletin faiz kazancı üzerinden gelir vergisi aldığı, faizlerin yükselmesinin mevduatların artmasını sağladığı konusunda herhangi bir fikir sahibi değildirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu IBAN'ın uluslararası banka hesap numarası olduğu düşüncesine katılmakta, EFT'nin sadece aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanıldığını düşünmektedirler. Öğrencilerin çoğunluğu internet bankacılık hizmetlerinden yararlanılması gerektiğini düşünmekte, fakat internet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapabilme konusunda, internet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapabilme konusunda, kredi kartının max-min ödeme tutarı, ek limit ve faiz oranları hakkında, kredi kartı kullanımı ve kartın hizmet alımında taksit imkanı sağladığı konusunda bilgi sahibidirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu yatırımlarda risk ile karlılık arasında negatif yönlü bir ilişki olup olmadığı, yatırım ortaklığı konusunda, bir şirketin tahvilini aldıklarında o şirkete ortak olup olmadıkları konusunda yeterli bilgi sahibi değildirler. Öğrenciler hisse senetlerine yatırım yapıldığında faiz kazancı elde edilip edilmediği konusunda yeterli bilgi sahibidir Öğrenciler hisse senedinin alacak hakkı veren kıymetli bir evrakı olduğu konusunda yeterli bilgi sahibidirler. Öğrenciler devletin gerektiğinde tahvil çıkarabileceğini düşünmektedir. Öğrenciler hisse senedi yatırımının tahvil yatırımına kıyasla daha riskli olduğu konusunda ve hazine bonusu hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip değildirler. Öğrenciler döviz kurlarını günlük olarak takip etme konusunda yeterli düzeyde ilgili değildirler. Öğrenciler kısa vadeli faiz oranlarının uzun vadeli faiz oranlarına göre daha yüksek olduğu konusunda ise bilgi sahibi değildirler. Öğrenciler sermaye piyasası ile para piyasasının vade bakımından aynı piyasalar olup olmadığı konusunda, Türkiye'deki bütün şirket türlerinin hisse senedi çıkarıp çıkaramayacağı konusunda, ekonomi haberlerinin takip edilip edilmemesi gerektiği konusunda herhangi bir fikir sahibi değildirler.

Korelasyon analizi sonucunda finansal okuryazarlık düzeyini en fazla etkileyen faktörün, yatırım bilgi düzeyi faktörüdür olduğu görülmüştür. Elde edilen bu bulguya göre, finansal okuryazarlık düzeyi daha çok yatırım bilgi düzeyine bağlı olarak artmaktadır yorumu yapılabilir. Dolayısıyla öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyini artırmak için öncelikle

yatırım bilgi düzeyi, sonra bankacılık bilgi düzeyi ve daha sonraki süreçte de temel finans bilgi düzeyi artırılmalıdır yorumu yapılabilir.

Yukarıdaki elde edilen bulgular toplu olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin bir çoğu bazı basit finans, yatırım ve bankacılık kavramlarını yeterli ve doğru seviyede bilmemekte veya bildiğini sandığı halde pratikte karıştırabilmektedir. Ayrıca öğrencilerin tasarruflarını değerlendirme, yatırım ve bütçe konusunda karar verirken etrafındaki kulaktan duyma sağlıklı olmayan bilgilere, sosyal medyadaki paylaşılan bilgilere güvendiği veya tanıdığı tecrübeli kişilerin fikirlerinden yararlandığı şeklinde değerlendirmeler yapılabilir.

Bu bulgular çerçevesinde, öğrencilerin genel anlamda teori ve uygulaması ile birlikte sahasında uzman kişilerden sağlıklı ve güncel finansal eğitim almaları son derece önemli ve gereklidir. Bu eğitimlerle öğrenciler doğru bir şekilde finansal kavramları öğrenerek piyasalardaki gelişmeleri değerlendirip rasyonel olarak yorumlayabilecek seviyeye gelebilecektir. Ayrıca üniversite öğrencilerine yönelik, alanında uzman, profesyonel kişiler tarafından finansal okuryazarlığın önemi hakkında seminerler, konferanslar, paneller düzenlenmesinin, bütün öğrencilerin mevcut finansal okuryazarlık düzeylerine pozitif etki yapacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Barış, S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine bir Araştırma. TESAM Akademi Dergisi. 3(2), 13-38.
- Barmaki, N. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Örneği. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara
- Bayram, S. S. (2010). Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Beal, D. J. ve S. B. Delpachitra. (2003). Financial Literacy Among Australian University Students. Economic Papers: A Journal of Applied Economics and Policy. 22(1), 65-78.
- Chen, H. ve Volpe, R. P. (2002). Gender Differences in Personal Financial Literacy Among College Students, Financial Services Review, 11, 289-307
- Danışman, E., Sezer, D. ve Gümüş, U. T. (2016). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Kara Harp Okulu Bilim Dergisi. 26(2), 1-37.
- Dilek, S., Küçük, O. ve Eleren, A. (2016). Kastamonu Üniversitesi Öğrencilerinin Ekonomi Okuryazarlığı, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7).
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A. ve Sönmez, H. (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(4), 113-126.
- Kahraman, Y. E. (2015). Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Finansal Okuryazarlık Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Muğla.
- Kılıç, Y., Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Nisan 2015, 129-150.
- Saraç, E. (2014). Finansal Okuryazarlık Ve Dumlupınar Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens. İşletme Anabilim Dalı, Kütahya.
- Satoğlu, S. (2014). Bireysel yatırımcıları koruma aracı olarak finansal okuryazarlık ve Türkiye uygulaması, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şafak, A. (2015). Sayının Namusu. Destek Menkul Değerler Anonim Şirketi. Finansal Okuryazarlık Yayınları. İstanbul.

- Temizel, F. ve Bayram, F. (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi. 12(1). 73-86.
- Yücel, S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Kredi Kartı Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Etkisinin İncelenmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi-Hacettepe Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Bilecik.
- Yürekli E. ve Gönen, S. (2015) "Muhasebe Meslek Mensuplarının Nitelikli Meslek Mensubu Yetiştirilmesine Yönelik Önlisans Programından Beklentileri" KAÜ İİBF Dergisi, 6(10), 301-316.

EXTENDED ABSTRACT

It becomes essential to improve individuals' financial literacy levels for making healthy financial decisions on savings, investments, and debt management. However, an increasing number of the financial crisis in recent years, financial frauds and increasing the number of digital financial products and services bring defining and improving countries' the level of financial literacy into the forefront. For this purpose, researches on financial literacy grow radially all around the world, and as a result of these researches, there are many suggestions develop about keeping financial literacy on the optimal level and generalize. In this context, it is necessary to understand the importance of financial literacy especially for university students on license degree whose are on the first step of their careers and beginning of business life, and also they need to take training on finance. With this way, it will be possible for individuals to use their financial resources effectively, to manage their money, and to increase their welfare by making effective plans for the future.

In this framework, the primary purpose of this study is defining the financial literacy level of university students and investigate how to improve the level of financial literacy. For this purpose, the findings of the survey with the students of Inonu University in different faculties are summarized on the below.

According to the data of the research, university students' ranks on sub-dimensions of financial literacy; basic economy and finance knowledge average is 62 points, banking knowledge average is 60 points, and investment knowledge is 59 points. These findings of the research show that university students' financial literacy level is 60 points; it means the average level. With the results of other related researches (Chen, Volpe, 2002; Barmaki, 2015; Kılıç et al., 2015; Danışman et al., 2016; Dilek et al., 2016) and the results of this study are evaluated together on the below shows that the results are similar and coherent with the literature.

According to the findings; most of the attendees definitely participate in the idea of inflation decreases the purchasing power of money, on the other hand, the others say that they have no opinion on this idea. Also, again, most of the attendees participate in the idea of inflation

increases the price of goods and services. Most of the attendees have no idea on the real inflation rate of Turkey in 2017 was under 10%. In other words, they have no knowledge and interest in the subject. Most of the attendees have no idea if the inflation rate is higher than the loan rate; it is more profitable to use loan. Most of the attendees do not know that the name of the stock exchange market in Turkey is "Istanbul Borsası". Most of the attendees do not know whether, in Turkey stock exchange, there is only a stock purchase and sale transaction is possible, or not. Most of the attendees do not follow up or not know about stock exchange news. Most of the attendees do not know about the exchange rate. Again, most of the attendees have no idea on following up (unstable) monthly inflation rates. Most of the attendees have the idea of saving for their future, and also they express that for decision making and saving they collect the information about the market, then they would do their decision makings. Most of the attendees arrange their monthly budget according to their income and expenses, and they express that they behave that budget accordingly.

Most of the attendees do not agree on the idea that all banks work with the same transaction fees, and they do not have any idea about providing interest gain in drawing accounts. Most of the attendees have no idea about; whether loan interest rates and deposit interest rates are the same, or not, the government gets taxes on interest earnings, increasing of interest rate extend the deposit volume. Most of the attendees agree on IBAN is the international bank account number, and they assume that electronic funds transfer (EFT) use only for transaction on the same bank accounts. Most of the attendees think that it is necessary to use online banking activities, and they know that they could do credit card application, stock purchase, and sale, pay the credit card amount, the installment of credit cards via online banking.

Most of the attendees do not know enough about; whether for investment, there is an avoidant relation between profitability and risk or not, whether for co-funding when they purchase a corporate bond they would become a partner of that company or not. Students have sufficient knowledge about whether interest earnings are obtained when investing in stocks. The students have sufficient knowledge that the stock is a valuable paper which gives the claim. The students think that the government issues a loan when it is necessary. The students do not know about the stock investment is riskier than bond investment and treasury bond. The students do not have the interest to follow up exchange rates daily. The students do not know about short term interest rate is higher than the long term interest rate. The students have no idea about; whether the capital market and the money market are the same in point of maturity, whether all kind of companies able to issue share, whether following up economy news is necessary.

As a result of the correlation analysis, it is evident that the level of financial literacy is influenced by the investment knowledge factor. According to this finding, the level of financial literacy is increasing depending on the level of investment knowledge. Therefore, in order to increase the level of financial literacy of students, firstly the investment knowledge level, then the banking knowledge level and the following basic finance knowledge level should be increased. After all, when the findings of the above are evaluated collectively, most of the students do not know some basic finance, investment, and banking concepts in a sufficient and correct level or they could confuse within practice even though they think they know. Besides, it seems that when the students make decisions on saving assessment, investment and budget, they mostly trust secondhand and unreliable information, the information is shared on social media and the people's ideas who are known as experienced and trustful.

Within the framework of these findings, in general terms, it is essential, and necessary students should take the education in theoretical and practical from specialists in their field. With these educations, students would learn financial terms properly and become able to evaluate speculate the developments in the market in a rational way. Besides, the professionals and specialists on their field should arrange seminars, conferences, panels on the importance of financial literacy aimed at university students, and it is obvious that it might help to increase the present level of financial literacy for all students positively.